

Økologisk landbruk og Angus.

Av Halvor Midtsundstad

Aberdeen Angus er en rase som vi nå markedsfører som en ypperlig rase for økologisk drift. Den er en nøysom rase som passer som hånd i hanske til grovforbasert økologisk drift. Jeg vil nå fortelle litt om min økologiske produksjon, litt om bakgrunnen til å drive økologisk og forhåpentligvis påvirke noen av dere som leser dette til å satse økologisk. Matvarekrise i verden er heller ikke mulig å komme helt uten om.

Selv driver jeg et småbruk i Våler i Solør med økologisk produksjon av poteter, storfe (livdyr og kjøtt) og 2 hester. Det er bygd opp med et vekstskifte der forskjellige grovforvekster har som oppgave å gi mest mulig sunt og godt grovfor til storfe og hester, samtidig som det skal gjøre jorda mest mulig laglig til året med potet. Med det mener jeg en jord som er næringsrik og mest mulig fri for rotugras og potetsykdommer, og har god struktur. Storfeet gir både kjøtt og gjødsel, og de utnytter gamle hamninger i området som var i ferd med å gro igjen. Ved å prøve å utnytte samspillet mellom forskjellige planter og husdyr er målet å produsere mest mulig menneskemat med minst mulig innsatsmidler.

Vi opplever nå en fantastisk etterspørsel etter økologisk mat. Det er virkelig gøy å være økobonde om dagen. Varemottakerne spør stadig om jeg kan produsere mer. Forbrukerne ønsker seg rein og sunn mat som er produsert med så liten miljøbelastning som mulig. Dette er en alvorlig utfordring til norske bønder: klarer vi ikke å dekke etterspørselen etter økologisk mat kommer det til å tvinge fram import.

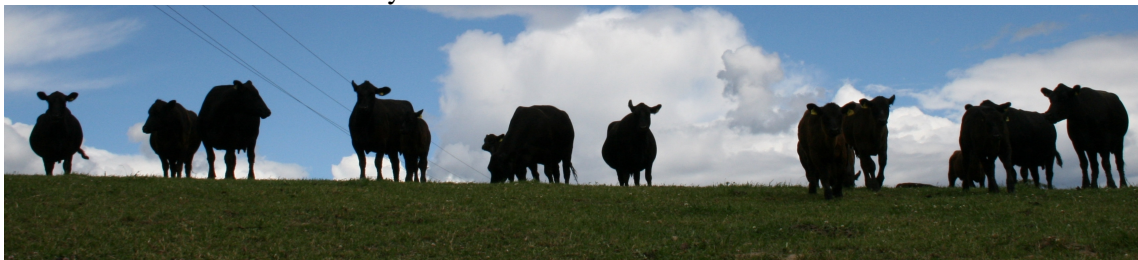
Det er ikke lenge siden sist jeg ble utfordret på det: ”Hvorfor dyrke økologisk med reduserte avlinger, når vi har et underskudd av mat i verden?”. For meg er det viktig å tenke langsiktig. Det er godt dokumentert at vi er i ferd med å tømme jordas fosforreserver. Med dagens forbruk vil vi ha tømt alle kjente fosforforekomster innen 100 år. Mange mener at vi alt om 30 år vil merke mangelen. Det er innenfor en tidshorisont der jeg selv er yrkesaktiv, og det betyr at de som tar over etter meg sannsynligvis ikke har de samme valgmuligheter som jeg har hatt.

Vi opplever også nå at vi ikke klarer å dekke etterspørselen etter energi i verden, med stor prisøkning på både olje og strøm. Noe av det mest energikrevende i dagens landbruk er binding av nitrogen til kunstgjødsel. Et litt grovt regnestykke sier at energien av 1 liter olje kreves for å binde 1 kg. nitrogen. De fleste konvensjonelle bønder bruker nok mer energi på fiksering av nitrogen, enn til traktorkjøring pr. da. Hos økobønder fikserer vi nitrogen med energi rett fra sola ved hjelp av kløver og andre belgvekster.

Alle næringsstoffene som brukes i landbruket ender alt for ofte opp som et forurensningsproblem i vassdrag og i sjøen. Enten på grunn av direkte avrenning fra landbruket eller på grunn av at storsamfunnet ikke håndterer kloakk, husholdningsavfall og lignende godt nokk. Dette er jo en kjemperessurs vi må lære oss å utnytte. Ingen næringsstoffer blir noen gang borte de bare flytter seg i et kretsløp. Vi må prøve å få landbruket til å bli en del av dette kretsløpet. Mister vi kontroll over næringsstoffene vi håndterer kan de fort skape ubalanse i naturen.

Det har i det siste vært fokusert mye på metangass utslipp fra storfe som klimagass utslipp fra landbruket. Et annet stort klimagassproblem er lystgass. All bruk av nitrogengjødsel og produksjon av salpetersyre til kunstgjødsel fører til utslipp av lystgass. God agronomi og best mulig lagring og utnytting av husdyrgjødsel gir lavere utslipp, og det reduserer behov for kunstgjødsel, som er med på å øke utslippene ytterligere.

Økologisk landbruk gir lavere avlinger og mindre produsert mat. Ingen kan nekte for det. Men jeg tror at bedre ressursutnytting og bedre fordeling av maten kan bidra til at det likevel blir nok til alle. For meg blir det feil at vi importerer korn til kraftfôrproduksjon samtidig som landet gror igjen. Jeg bruker selv noe kraftfôr og er ingen fanatisk motstander, men vi må prøve å utnytte våre lokale ressurser og begrense kraftfôrbruken mest mulig. Andre har mer bruk for kornet til mat enn husdyra våre.

Aberdeen Angus er et fantastisk verktøy som foredler beiter og kløverenger til førsteklasses mat og verdifull gjødsel.